

Nr. 261 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** september 2017
Uitgave van Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl Web
www.afrikaeuropanetwerk.nl

‘Meer toegang tot rechten, dat is een krachtigere hefboom tot ontwikkeling’

Geert Laporte, adjunct-directeur van het gezaghebbende European Center for Development Policy Management (ECDPM), is uiterst kritisch over het huidige ontwikkelingsbeleid van de EU. Die is volgens hem hypocriet, helpt vooral de corrupte bovenlaag en is op de lange duur ineffectief.

In 2000 ondertekende de EU een overeenkomst over ontwikkelingshulp met landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (de zogenaamde ACS-staten). Volgens deze Overeenkomst van Cotonou moet elk bedrag dat in een ACS-staat uitgegeven wordt beslist worden via wederzijdse dialoog en prioriteitsetting. Maar de wereld is sindsdien fundamenteel veranderd. Hulp staat steeds openlijker in het teken van thema's als milieu, klimaat, migratie en veiligheid.

Migratie

De EU gaat er nog steeds prat op dat ze migratie aanpakt in een geest van gelijkwaardig partnerschap en wederzijds vertrouwen met Afrika. Dit was eind augustus weer te horen tijdens de Europese top over migratie in Frankrijk. Laporte prikt dit beeld echter resoluut door. Want wat de EU in feite doet is het eigenbelang camoufleren onder een mantel van dialoog en daarna alles zelf beslissen. De EU voert momenteel gesprekken met een aantal Afrikaanse landen afzonderlijk, met name de landen die op de migratieroute liggen: Niger, Tsjaad en Libië. De EU speelt zo afzonderlijke landen tegen elkaar uit.

Vooraf kwalijk is dat de EU openlijk in zee gaat met repressieve regimes. Zo wordt Europees ontwikkelingsgeld besteed aan de training van het politieapparaat van Soedan. De Soedanese dictator en oorlogsmisdadiger Al-Bashir ziet de kans van zijn leven om een rol van betekenis te spelen. Maar als het Soedanese veiligheidsapparaat wordt geprofessionaliseerd met Europees geld om migratie in de Hoorn van Afrika te beheersen zal dat op termijn alleen maar meer migranten en vluchtelingen voortbrengen.

Hetzelfde speelt met Ethiopië: een land dat economische groei en een middeninkomensstatus zou kunnen bereiken tegen 2021. Maar ook een verschrikkelijke dictatuur. Dat land profileert zich nu als betrouwbare partner van de EU rond veiligheid en migratie. Het stuurt troepen naar Somalië, het doet inspanningen opdat de vluchtelingenstromen niet zouden doorzetten naar Europa. In ruil stelt EU geen vragen meer over de zware mensenrechtenschendingen. In november vorig jaar werden 500 vreedzame betogers in koelen bloede doodgeschoten in Addis Abeba. De EU zwijgt.

Meer kansen en rechten

Slecht bestuur, ongelijkheid, corruptie, de onmogelijkheid om op te klimmen op de sociale ladder: dat zijn de grondoorzaken van migratie. Afrikaanse bevolkingen zijn niet onder de indruk dat de EU zoveel miljarden geeft aan ontwikkelingshulp. De 20 miljoen euro die Senegal moet aanvaarden om migratie in te perken, verbleekt bij de 1,6 miljard die Senegalese migranten jaarlijks overmaken vanuit de EU naar hun thuisfront.

Afrika heeft een sterk aangroeiende bevolking. Volgens schattingen zal de bevolking van het Afrikaanse continent tegen 2050 verdubbelen tot 2,5 miljard.

Mensen blijven in eigen land als ze kansen krijgen. Die breng je met goed bestuur en transparantie en door ongelijkheid te bestrijden. Niet de armoede op zich leidt tot migratie, maar het verschil tussen arm en rijk, de kloof die steeds duidelijker en zichtbaarder wordt voor steeds meer mensen in Afrika. Vele armen zijn ietsje minder arm geworden, maar boekten slechts marginale vooruitgang. Rijken zijn superrijk geworden en boekten grote vooruitgang. In eigen land is het onmogelijk om de kloof te overbruggen en te klimmen op de sociale ladder: het systeem van elites en corruptie bestendigt de bestaande verhoudingen. Migreren wordt zo de enige manier om tenminste de volgende generatie een trede hoger te krijgen.

Landen waar de politieke transformatie wel goed gelukt is, zijn Senegal en Ghana. Daar is nu voldoende tegengewicht tegen autoritair leiderschap. Daar wordt het moeilijker om autoritaire regimes te installeren. Wat niet betekent dat elites corruptievrij zijn. Maar er is een tegenmacht voor hervorming. De ruimte voor vrijheid breidt uit.

Als de Afrikaanse Unie de rangen zou sluiten, zou het Afrikaanse continent concessies kunnen afdwingen in het voordeel van hun bevolkingen. Maar de leiders laten zich voortdurend tegen elkaar uit spelen. Afrikaanse leiders klagen erover dat de EU zijn wil oplegt en dat Afrikanen een andere relatie willen, “voorbij hulp”. Maar als puntje bij paaltje komt, smeken ze om de hulp niet in te perken. Er is een Afrikaanse elite gecreëerd die leeft van dat systeem, boven de hoofden van de bevolking.

Het is altijd hetzelfde simplisme: als je je goed gedraagt en onze agenda uitvoert, krijgen landen meer hulp. Maar een regime zal niet van koers veranderen als we een paar miljoen meer geven, of een paar miljoen inhouden. Dan gaan ze wel naar de Chinezen. De invloed die we kunnen uitoefenen met hulp is 0,0. Je dwingt er geen beleidsverandering mee af, en je drukt er geen Europees beleid mee door.

Meer toegang tot rechten voor de burgers van die landen, dat is een krachtigere hefboom. Dat - en de belangen van de Afrikaanse landen mee verdedigen in globale fora - is een partnerschap waar zij ook iets aan hebben. Een strategisch partnerschap.

Bron: MO* (Pieter Stockmans), 2/9/2017